

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. I. An jus naturale cadat sub dispensationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

est abrogatio legis; hæc enim legem jam conditam omnino cassat. Nec est derogatio legis: nam hæc cassat legem pro aliquo tempore, vel pro aliqua parte communitatis, vel pro aliqua parte legis, si hæc habeat latitudinem secundum materiam, ut habetur *L. 102. ff. de Verb. significatione. L. Derogatur. ff. de reg. jur.* ibi: *derogatur legi, cum pars detrahatur; abrogatur, cum prorsus tollitur.*

2013. Dispensatio non est pura permissio. Nam hæc non tollit legis obligationem; cum Deus peccata permittat, quin dispense in lege illa prohibente. differt ab absolute solutione à peccatis, & censuris; hæc enim non vulnerat, seu relaxat jus, sed implet; nec eam potest quis sibi impertiri; secus, dispensationem. differt à simplici licentia, requisita per legem. Nam talis licentia non est contra legem, sed potius ejus impletio; lex enim prohibens aliquem actum *sine licentia*, non vulneratur, seu non relaxatur, faciendo actum *cum licentia*. differt à privilegio, ut dicitur *L. 5.* Nam hæc non est semper contra jus, sed sæpe præter jus; dispensatio autem semper est contra jus; & ideo dicitur *vulnerare jus*, ac ejus interpretatio, utpote rei odiose, stricta est, ut dicemus, his præmissis.

2014. Alij, *dispensare* dicunt, idem esse ac *aliquem à legis obligatione solvere*; dicitur, quasi à *his pensando*; quia fieri debet maturè, ac consultò, justà causâ suadente, & circumstantijs bene pensatis; & ideo dispensatio ab illis definitur, *juris communis relaxatio, facta cum cause cognitione ab eo, qui potestatem habet*; ita Sanchez *de matr. l. 8. d. 1. n. 2.* Verùm cum dispensatio fiat non tantum relaxando jus *commune*; sed etiam *municipale, synodale, vel statutarium*, ly *juris communis* non rectè apponitur; & quia multi ad valorem dispensationis non exigunt causam, rectius etiam ly *cum cause cognitione* omittitur. Denique nec potestas dispensantis necessariò exprimitur; cum ex rei natura sit, quòd dispensans debeat habere potestatem dispensandi; nam aliàs nihil a-

§. I.

An jus naturale cadat sub dispensationem.

Ante resolut. not. 1. jus naturale aliud esse *preceptivum*, aliud *concessivum*. Nam homines jure naturæ liberi sunt; bona communia sunt; conceditur matrimonium, non tamen præcipitur; & hæc, quæ sunt juris naturalis tantum concessivi, ab hominibus mutari possunt, ut diximus alibi; & constat in plurimis, ubi ea juris naturalis concessio, tam Ecclesiastico, quàm seculari jure restricta est.

Not. 2. materiam juris naturalis præceptivi esse illam, quæ ex se & antecederet ad omnem voluntatem liberam habet moralitatem fundamentalem, seu materialem sub talibus circumstantijs; seu quod idem est, convenientiam seu convenientiam, cum natura rationali, quæ tali, ut pluribus exposui in Tractatu Theologico de peccatis; & quidem ita, ut aliquorum materia secundum suam moralitatem, seu honestatem, vel malitiam materialem, non pendeat à dominio Dei, ut sunt odium, blasphemia Dei &c. aliorum autem materia pendeat à dominio Dei, ita, ut si Deus uti velit suo supremo dominio, in circumstantia talis suppositionis non obligent, cò quòd, ut subiant tali circumstantiæ, non sint obiectum juris naturæ præceptivi.

Exemplum hujus est in Abraham respectu filij Isaac. Nam etsi *occidi à proprio patre filium omnino innocentem*, secundum se præcisè consideratum, jure naturæ sit illicitum; si tamen consideretur sub circumstantia DEI titulo supremi dominij (quo potest disponere de vita quorumlibet hominum) præcipientis; ut *pater filium suum occidat*, non amplius est materia juris naturæ prohibentis, conjunctum cum ea circumstantia; consequenter, *non occidere* non erit contra jus naturale; cum non præcipiat de hac materia, secundum quod pendet à dominio DEI, his positis.

æ. ad quæst. nullam dispensationem prædictam posse *directè* cadere in jus naturale; ita Suarez *de Legibus l. 2. c. 14. n. 5.* & complures alij. Nam stante materia legis naturalis, ea ex se, & antecederet ad omnem legem extrinsecam est materialiter bona, vel mala ex n. 2016. ergo quam-

diu objectum tale manet, quale cadit in legem naturæ, si malum est, & illicitum, nequit cadere sub ulla dispensationem; hæc enim deberet facere licitum, quod eo jure illicitum est, ex n. 2011. Nec enim unquam fieri potest, quòd sit conveniens naturæ rationali quæ tali, concedi, quod de se malum est, aut ex se illi disconveniens; vel omittere, quod de se debitum est. Et ideo exempla, quæ affert Sanchez l. 8. de matr. d. 6. n. 5. ad probandum, dispensasse Deum in jure naturali, non sunt de materia, secundum quod sunt objectum juris naturæ præceptivi, sed mutatâ ratione circumstantiæ adjunctæ, secundum quam non cadunt sub jus naturæ; ut ostensum est in n. 2017.

Dices: quilibet Legislator in suis legibus dispensare potest; vel per se, vel per alium; leges enim ex ejus voluntate fortuntur vim obligandi; at Deus præceptorum naturalium est legislator; ergo. 3. majorem procedere de legibus, quarum materia est mala, quia prohibita; non autem prohibita, quia ex se mala; materia legis naturalis, in quantum cadit sub legem naturæ, non est mala, quia prohibita; sed prohibita, quia mala; & ideo nullius legislatoris voluntate, secundum eam rationem, quæ cadit sub jus naturæ prohibens, fieri potest licite; secus, si accedit ei circumstantia ex dominio Dei, quando ab eo pender, ut dictum est.

§. II.

An in jus divinum positivum cadat dispensatio?

2020. Quid possit Deus, si velit, in legibus suis positivis, hoc est, liberè à se conditis, dispensare, non est dubium. Nec opus est aliâ causâ, quàm liberâ voluntate Dei; hæc enim est regula omnis honesti. Quæstio est, an hæc potestas à Deo concessâ sit hominibus, & quibus? nam posse Deum alicui concedere facultatem, ut, non suo, sed Dei nomine dispenset in jure divino dumtaxat positivo, certum videtur, cum id possit Legislator humanus. Illud prius notandum, non esse credendum, quòd Deus alicui hanc dispensandi potestatem commiserit, nisi hoc vel autoritate Ecclesiæ, vel aliâ Dei revelatione, per Ecclesiâ probata constet, c. Nisi cum pri-

dem, de Renuntiatione, & c. Cum ex injuncto, de heret. ibi: non sufficit cuiquam tantum nudè asserere, quòd ipse sit missus à Deo; cum hoc quilibet hereticus asseveret: sed oportet, quòd astruat illam invisibilem missionem per operationem miraculi, vel scripturæ testimonium.

Potissima difficultas est circa summum Pontificem, an habeat potestatem in jure divino positivo dispensandi? de quo ex professo lib. 1. tit. 2. Possè in omni jure positivo divino ex causâ gravi, & urgente, seclusis articulis fidei, affirmat Abbas in c. Proposuit: de concess. præbend. n. 20. Felinus in c. quæ in Ecclesiâ, de Constit. à n. 19. Idem tenet Sanchez l. 8. matr. d. 6. n. 6. sed non nisi pro casu, quo videtur esse majus Dei obsequium, dispensationem concedere, quàm jus divinum tunc integrè servari; sed negativa mihi omnino videtur probabilior, saltem extra casum, pro quo non habetur ex Dei revelatione, vel per Ecclesiæ autoritatem, summo Pontifici concessam esse hanc potestatem dispensandi in jure divino, si hoc non fundetur in humano contractu; ita Suarez l. 18. de Legibus c. 6. n. 7. cum D. Thoma. 1. 2. q. 97. a. 4. ad 3. & 2. 2. q. 88. à 10. ad 3. cum alijs; quam opinionem verissimam esse affirmat Castropalaus p. 1. tr. 3. d. 6. p. 3. n. 5. cum pluribus ibid. relatis; nisi pro casu particulari constet ex revelatione divina; id, quod maxime procedit de dispensatione directa in jure divino positivo.

Ratio est. 1. quia nullibi habetur, Pontifici hanc potestatem esse commissam. Nam ex illis verbis; quodcumque ligaveris super terram, cum sint nimis generalia, id non infertur. 1. quia, cum causa, de qua agitur, sit gravissima, requirit concessionem specialem. 2. quia exinde redundarent mala sanè admodum gravia in unitatem Ecclesiæ quoad religiosum DEI cultum in sacrificijs, & sacramentis. Nam si hæc, voluntate summi Pontificis variari possent, ubi in his foret unitas Ecclesiæ? Si enim Pontificia potestate fieri possent; licet, valdeque confertri baptismum in aquâ dubiè naturali; cum adest naturalis; consecrari corpus, & sanguinem Domini, ubi deest materia ordinaria, & jure divinæ institu-